

ВІТАЄМО ЗІ СВЯТОМ ВЕСНИ!

АВТОДОРОЖНИК

Газета колективу Харківського навчально-науково-виробничого комплексу з автомобільно-дорожньої освіти

№3 (1674)
5 березня 2020 р., четвер

ЛЮБІ НАШІ СУЧАСНИЦІ, ДОРОГІ ЖІНКИ ХНАДУ!

Перший весняний місяць – березень – це не лише відблиск крижинок і приліт перших птахів, це – початок тепла, краси і кохання. Саме краса і кохання асоціюються у нас з приходом жіночого свята 8 Березня, оскільки у цей день і матінка-природа, і перші весняні квіти влаштовують вишуканий парад краси. Жінки, як ніхто інший, поринають у цю весняну красу, адже вони випромінюють ранкову свіжість і полудневу поміркованість, доречно пораду і щиру посмішку, таку необхідну й таку вчасну.

Безумовно, що зовсім не випадково перше весняне свято освячене високим ім'ям Жінки-Берегині – основи відродження духовності народу і примноження кращих національних традицій. Все найпрекрасніше, що є в світі, пов'язано саме з Вами, любі наші сучасниці. Ви – наш храм любові і добра, запорука миру і розуміння. Ви поєднали в собі тепло душі і ніжність, гармонію витонченості й жіночності.

Жінка – слово, яке вміщує у собі великий світ чарівності, ніжності й турботи. Щось втаємничене і загадкове приховується за цими словами. Сучасна жінка – це, перш за все, особистість незалежна і самодостатня. Тому й не дивно, що представниці прекрасної половини людства нині обіймають високі керівні посади і займаються політикою, очолюють провідні галузі виробництва і мають власний бізнес.

Жінки нашого університету – це найдорожчий діамант серед коштовних самоцвітів науки, які володіють надзвичайною добротою і чуйністю, щирістю і особливою скромністю. Вам, любі наші жінки, притаманні мудрість років і досвід життя, відвертість і щирість у стосунках, почуття гуманності і турботи. У наш непевний складний час викладачі ХНАДУ творять дива: щедро діляться знаннями і досвідом, прищеплюючи молоді любов до обраної професії і Батьківщини, оточуючих і рідних, бо саме в любові сила людини. Хоч там що, наше життя прекрасне, бо саме життя – це вже диво з див. Недарма геніальний Моцарт свого часу сказав: «Життя – це завжди посмішка, навіть коли по обличчю течуть сльози». І кому ж як не жінці нести в наше життя цей божественний вогонь любові – щодня й щомиті – в усьому.

Любі наші жінки: викладачки, співробітниці і студентки – найпривабливіші і найдобріші! Ви несете світло у наше життя, надаючи йому яскравих барв. І хоч Ви наразі і вважаєтеся слабкою статтю, проте від

народження наділені кмітливим розумом та інтелектом, надзвичайною духовною силою та стійкістю. Ви народжуєте дітей і надихаєте на створення витворів мистецтва. Ви вірите в дива і це чудово, бо саме Ваша віра рятує нас у важкі миті розчарування. Ви такі неймовірно лагідні і дуже різні, Ваші душі тендітні і чисті, мов криниця з кришталево чистою водою, а серця теплі й відверті.

У цей чудовий день щиросердно вітаю усіх Вас з цим прекрасним весняним святом. Дякую Вам за те, що Ви щодня прикрашаєте наше життя своїми щирими посмішками та створюєте затишну й теплу атмосферу в нашому університеті, за те, що Ви – берегині ХНАДУ і родинного кола.

Бажаю, щоб Ваші серця належали тим, хто любить і обожає Вас, щоб кожен день Ви відчували турботу, відданість, вірність, допомогу і підтримку! Кохайте самі і будьте завжди коханими, залишайтеся такими ж неповторними, ніжними і чарівними, якими Ви є!

Від щирого серця зичу Вам тепла перших сонячних променів і ніжних ароматів первоцвітів, присмних сюрпризів і неповторних компліментів від нас – чоловіків, які розфарбують Ваше життя яскравими барвами!

Жіночого щастя Вам і натхнення!

А.М. Туренко,
ректор ХНАДУ, професор

Весна прийшла до тебе іздала

Весна прийшла до тебе іздала,
Твоє вікно було змережене гіллям.
За зиму книги позапилювались в шафі,
Але весна прийшла до тебе іздала,
Щоб вивільнити душу,
Що під шарфом.
І добре вигрітий під променем асфальту
Заніжився, як кіт попід ногами,
Настав час звільнення
Від зайвих роздумів
І пальт.
Час нових зустрічей
Та фотокарток бездоганих.
Весна, ти – неймовірна,
Як мольберт,
Я в кольорах твоїх виношую надію,
Аж жити хочеться.
Іти лише вперед.
Під вітер змін, яким від тебе віє.

Марина Кузьменко

Моя царівна

Тобі одній, уявлена царівно,
Тобі одній дзвенять мої пісні;
Тобі одній в моєму храмі дивно
Пливуть молитви і горять огні.

Моє життя веде мене нерівно –
То на вершини, то в яри страшні, –
Та скрізь душа співає переливно
Про очі безтілесні і ясні.

У городі, де грають струни п'яні,
Де вічний шум, де вічна сута,
Я згадую слова твої неждани.

І серед поля, на яснім світанні,
Коли ще сном охоплені жита, –
Душа тебе, тебе одну віта.

Максим Рильський

Коли ти їхала до мене...

Коли ти їхала до мене,
Коли до тебе я спішив,
І шум гаїв, і шелест нив –
Усе було благословенне.

Коли мене ти залишала,
Коли в дорогу я рушав, –
У круговерті днів і справ
Душа терзалась і страждала.

Життя здавалося тоді
Не вартим праці і старання.
Але надходив час вертання,
І я знаходив у тобі

Усе, чого не зміг знайти,
Сходивши всі шляхи й світи.

Микола Луків

О ЖІНКИ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ, ЖІНКА!

Будь-яка жінка, яка розуміє проблеми, що виникають при управлінні домом, може зрозуміти проблеми, що виникають при управлінні країною.
Маргарет Тетчер

Спрадавна жіночу велич описували у своїх художніх витворах як митці Давньої Греції, так і сучасні майстри пера і пензля, які схилиються перед чарівною красою Жінки. Проїшли роки й тисячоліття і наша сучасниця дуже відрізняється від жінки прадавніх часів Гомера і Дідро, Леонардо да Вінчі і Рафаеля. Сьогодні вона не тільки берегиня сімейного вогнища, але й керівник і громадський діяч, політик і дипломат.

Про наших сучасниць, які наразі поруч з нами в університетських аудиторіях, ми й хочемо розповісти у цьому святковому випуску газети «Автодорожник». Ці шановані університетською спільнотою пані присвятили своє життя не просто науково-педагогічній діяльності, але й технічній науці, гідно конкуруючи зі своїми колегами-чоловіками.

Безсумнівним знавцем своєї справи є завідувачка кафедри екології, доктор технічних наук, проф. **Н.В. Внукова**. Ця приваблива жінка майже сім років очолює кафедру, для співробітників і студентів котрої вона є взірцем цілеспрямованості й рішучості, про що свідчать численні здобутки на професійній ниві.

Наталія Володимирівна – член підкомісії з екології НМК з біології, природничих наук та математики НМР МОН; член Національної комісії України у справах ЮНЕСКО. Має сотні публікацій, десятки навчальних посібників і словників, монографій, авторських свідоцтв і патентів. Наталія Володимирівна бере активну участь у розробці нормативних документів освітнього та технічного спрямування.

За сумлінну працю у царині освіти і науки вона нагороджувалась відзнаками різного рівня, серед яких Почесні грамоти Державної служби автомобільних доріг «Укравтодор», Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ін.

На дорожньо-будівельному факультеті працює також і визнана жінка-науковець і жінка-керівник, завідувачка кафедри проектування доріг, геодезії та землеустрою, доктор технічних наук, проф. **А.Г. Батракова**. Анжеліка Геннадіївна також знайшла своє покликання у технічній царині. Вона є автором і співавтором сотень наукових праць, які опубліковані у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях (Scopus та Web of Science, CRC-Press), а також десятків патентів України на винахід і на корисну модель.

Анжеліка Геннадіївна – керівник науково-дослідних робіт МОН України, що фінансуються за кошти державного бюджету. За результатами наукової роботи розроблені та впроваджені у виробництво технологічні документи, розрахунково-аналітичні системи та зразки обладнання, що належать до сфери управління Державного агентства автомобільних доріг України «Укравтодор».

Вона також є членом експертної групи МОН України з розгляду робіт, представлених на здобуття Премії КМУ за напрямом «Високотехнологічне машинобудування та охорона навколишнього природного середовища»; членом експертної ради МОН України з розгляду робіт, що фінансуються за кошти державного бюджету, з секції «Авіакосмічна техніка і транспорт».

За сумлінну працю, плідну педагогічну та активну наукову діяльність вона нагороджена Почесним знаком «За видатні заслуги перед колективом університету»

III ступеня, грамотою Міністерства освіти і науки України, їй присвоєно Почесні звання «Почесний професор ХНАДУ» і «Почесний викладач ХНАДУ» та ін.

Механічний факультет також пишається своїми жінками – завідувачками кафедр. Серед них і доктор педагогічних наук, проф. **Н.В. Сашко**. З 2016 р. Наталія Віталіївна очолює об'єднану кафедру іноземних мов, є автором понад 140 наукових праць, у т.ч. 3 монографій і 7 навчальних посібників.

Наталія Віталіївна успішно здійснює наукове керівництво студентами, про що свідчить понад 150 студентських статей, дипломи та грамоти за призові місця у всеукраїнських конкурсах і олімпіадах, регіональних конкурсах студентських наукових робіт. За підтримки Харківської міської ради вона започаткувала проведення міжнародного конкурсу студентських наукових праць іноземними мовами, що проводиться 12 років поспіль.

Н.В. Сашко є засновником студентського збірника наукових праць «Студентство. Наука. Іноземна мова». За сумлінну працю і професійні досягнення неодноразово нагороджувалась грамотами, дипломами і подяками, у т.ч. і дипломом виставки «Освіта та кар'єра» у номінації «Міжнародне співробітництво в галузі освіти та науки».

Продовження на с. 3

О ЖІНКИ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ, ЖІНКА!

Продовження. Початок на с. 2

Яскравою представницею наукової еліти механічного факультету є і завідувачка кафедри технології металів і матеріалознавства ім. О.М. Петриченка, доктор технічних наук, проф. **Д.Б. Глушкова**.

Діана Борисівна – досвідчений педагог і визнаний науковець. Активно займається проведенням наукових досліджень в актуальному напрямку розробки та втілення у виробництво багатофункціональних покриттів з метою підвищення експлуатаційних властивостей деталей машин. Пані професор є дійсним членом Транспортної академії України та членом-кореспондентом Міжнародної Інженерної академії. Під її керівництвом упродовж багатьох років виконуються госпдоговірні роботи з провідними машинобудівними підприємствами України, зокрема: ДП «Завод ім. Малишева», ПАТ «Машинобудівний завод «Світло Шахтаря», завод «Центроліт» (м. Суми), арматурний завод у м. Кролевець Сумської обл. та ін.

докторський дисертація

З 2012 р. кафедру управління та адміністрування факультету управління та

бізнесу очолює доктор економічних наук, проф. **О.М. Криворучко**.

Як член науково-методичної комісії з менеджменту Міністерства освіти і науки України Оксана Миколаївна провела десятки експертиз вищих закладів освіти з акредитації та ліцензування спеціальності «Менеджмент організацій». Вона автор сотень науково-методичних робіт, десятків монографій і навчальних посібників, у т.ч. з грифом Міністерства освіти і науки України, десяти брошур і більше сотні наукових статей.

Вона – член-кореспондент і дійсний член Транспортної академії України, а також головний редактор збірника наукових праць «Економіка транспортного комплексу».

За вагомі досягнення та віддану працю освіті і науці Оксана Миколаївна удостоєна нагрудного знака «Почесний працівник транспорту України», нагороджена Почесним знаком «За видатні заслуги перед колективом університету» III і II ступенів, нагрудним знаком «Почесний професор ХНАДУ» та багатьма іншими відзнаками різного рівня.

Має своїх поважних і яскравих представниць жінки-керівника і науковця і факультет транспортних систем, серед яких і завідувачка кафедри вищої математики, доктор педагогічних наук, відмінник освіти, доц. **Т.О. Ярхо**.

Під керівництвом Т.О. Ярхо на кафедрі вищої математики сформовано два основних наукових напрями, в межах яких виконуються спадкоємні дослідження: фундаментальні і прикладні дослідження у галузі математики; наукові дослідження в галузі педагогіки з проблем фундаменталізації математичної підготовки в умовах компетентнісної парадигми освіти.

Тетяна Олександрівна здійснила наукове обґрунтування, розробку і експериментальне впровадження у навчальний процес ХНАДУ Комплексної програми фундаменталізації професійної технічної підготовки в університеті.

Т.О. Ярхо робить вагомий внесок у підготовку висококваліфікованих фахівців.

Під керівництвом і за безпосередньої участі Тетяни Олександрівни на кафедрі вищої математики організовано системну роботу із створення методичного супроводу фундаменталізації багатоступенєвої математичної підготовки.

Всю багатогранність і національний колорит України відродила на кафедрі українознавства її завідувачка, магістр педагогіки вищої школи, доц. **Н.В. Нікуліна**.

Неля Василівна розробила та впровадила у навчальний процес десятки методичних розробок, створила низку навчальних видань для роботи зі студентами та аспірантами технічних ЗВО.

Н.В. Нікуліна вправно опікується науковою проблематикою у царині українського термінознавства, вона авторка навчального посібника «Термінознавство: лінгвістичний опис української термінологічної системи автомобілебудування»,

Закінчення на с. 4

О ЖІНКИ В НАУЦІ ТА ОСВІТІ

ЇЇ ВЕЛИЧНІСТЬ, ЖІНКА!

Закінчення. Початок на с. 2 – 3

а також лексикографічних праць. Вона має десятки наукових публікацій, є членом Харківського лексикографічного товариства при НТУ «ХПІ», що об'єднує вчених, перекладачів і термінографів різних ЗВО України, близького і далекого зарубіжжя, які працюють над створенням наукових довідкових видань та займаються словниковою теорією і методологією.

Самовіддано працюють у нашому університеті і жінки, які активно допомагають іноземним студентам навчатися та адаптуватися в ХНАДУ.

Це завідувачки кафедр філології та лінгводидактики доц. Любов Сергіївна Безкоровайна, мовної підготовки – доц. Надія Сергіївна Моргунова та природничих і гуманітарних дисциплін – проф. Тетяна Борисівна Нікітіна. Кожна з них робить величезний внесок для зміцнення і розширення міжнародних зв'язків нашого університету.

Л.С. Безкоровайна бере активну участь у науковій і методичній роботі, виступає з доповідями на міжнародних наукових конференціях, а також прово-

дить майстер-класи з використання інноваційних засобів навчання в Україні, Білорусі, Польщі, Греції, Бельгії та інших країнах.

Особливу увагу Любов Сергіївна приділяє створенню і впровадженню у навчальний процес інноваційних підручників і навчальних посібників. За її посередньої участі авторський колектив викладачів ХНАДУ підготував навчальний комплекс «Глобус» (для студентів-іноземців початкового етапу навчання, які отримують мовну підготовку).

Освоїтися у новому середовищі іноземцям бездоганно допомагає **Н.С. Моргунова**, яка вже майже 30 років віддана своїй професії.

Надія Сергіївна – справжній знавець проблем адаптації іноземних студентів до навчання у ЗВО України, мотивації їхньої навчальної діяльності, а також питань удосконалення мовної підготовки та впровадження у навчальний процес інноваційних комп'ютерних технологій.

Не з чуток знає як бути іноземним студентом і **Т.Б. Нікітіна**, яка проходила стажування у Ліонському університеті (Франція). Упродовж трьох років вона

була учасником міжнародного проекту TEMPUS (Україна, Росія, Франція) та стипендіатом Європейської комісії. Проте галузь її наукових інтересів пов'язана із сучасними проблемами синтезу складних електромеханічних систем з урахуванням різноманітних вимог їх роботи у різних режимах.

Тетяна Борисівна – відомий науковець у галузі синтезу систем високоточного керування, фундатор теорії багатокритеріального синтезу нелінійного робастного керування різноманітними технічними об'єктами та технологічними процесами. Основні зусилля вона спрямовує на створення і розвиток науково-технічних і науково-методичних посібників, а також навчальних програм з викладання технічних і гуманітарних дисциплін іноземним студентам.

Сучасна жінка дійсно унікальна. Вона поєднує в собі витонченість, красу і тепло разом з мужністю й холодним розрахунком. Вона любляча мати і надійний діловий партнер. Сучасні реалії наділили її багатьма якостями та попри всі складнощі, які часто випадають їй на долю, вона гідно відстоює не лише свою думку, але й свою наукову теорію. Вона нескорена і незламана війною й боротьбою з собою і з суспільством. Про неї можна говорити вічно і завжди будуть потрібні і влучні слова. Така вона Леді XXI сторіччя!

Вітаємо прекрасних представниць жіночого колективу нашого університету зі святом Весни – 8 Березня!

Хай здійснюються усі Ваші мрії, а кожен день приносить посмішку і щастя, наукове і творче натхнення, взаємне і віддане кохання!

Ольга Васильківська,
головний редактор газети;
Ярослава Насоненко,
студкор ДБФ

О ПРОФОРІЄНТАЦІЯ

ВІДКРИВАЮЧИ ДВЕРІ МАЙБУТНЬОМУ

Двадцять другого лютого в нашому університеті пройшов традиційний День відкритих дверей.

Як завжди, фойє ХНАДУ, де проводилася реєстрація, в цей день було переповнене, адже більшість старшокласників харківських та приміських шкіл і технікумів прийшли разом з батьками.

Наші потенційні абітурієнти скористалися чудовою нагодою відвідати саме ХНАДУ, щоб вирішити для себе питання вибору майбутньої спеціальності та професії. Присмнено, що наразі серйозно налаштована до вступу у виші молодь вважає для себе важливим відвідувати Дні відкритих дверей, навіть якщо вибір майбутньої професії вже відбувся. Справа в тому, що останнім часом правила прийому до закладів вищої освіти змінюються досить-таки часто, і щоб відстежити всі зміни вступної кампанії, випускникам шкіл треба бути постійно напоготові. У цьому сенсі відвідання Дня відкритих дверей в ХНАДУ – саме те, що потрібно, адже усі ми, його організатори, максимально підготували для випускників шкіл всю необхідну і вкрай важливу інформацію.

Нинішній День відкритих дверей ми провели по факультетах. Секретар приймальної комісії Олександр Резніков та його заступники детально розповіли старшокласникам про основні етапи, які їм слід пройти при підготовці до вступу до ЗВО. Перед проходженням зовнішнього незалежного тестування він порадив пройти ще й пробне тестування, яке також організовується Міністерством освіти і науки України для того, щоб випускники могли спробувати свої сили.

Зараз подавати заяву про вступ до обраного ЗВО дозволяється тільки в електронній формі. Для вступу на перший курс для здобуття ступеня бакалавра на основі повної загальної середньої освіти за денною формою здобуття освіти треба знати, що реєстрація електронних кабінетів вступників і завантаження необхідних документів розпочинається 1 липня; прийом заяв та документів розпочинається 13 липня, а закінчується 22 липня. Прийом заяв і документів, фахові вступні випробування, що проводить ХНАДУ, конкурсний відбір та зарахування на навчання вступників на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста розпочинається 13 липня, а закінчується 22 липня. Зараз можна подати 5 заяв на 5 спеціальностей на бюджетну форму навчання, але, на жаль, остаточного рішення МОНУ ще немає, а щодо контрактної форми, то тут кількість заяв не обмежується.

Після зустрічі з представниками приймальної комісії відвідувачі поспілкувалися з деканами та завідувачами кафедр, які ознайомили їх з особливостями кожної зі спеціальностей. Після цих зустрічей для школярів була проведена екскурсія нашим університетом, а також конкурси та квести за спеціальностями, під час яких вони відчували себе студентами за тими спеціальностями, які їх цікавили. Також усі бажаючі взяли участь у написанні олімпіади з української мови та літератури, результати якої дають додаткові бали при вступі до ХНАДУ.

Наступний День відкритих дверей ХНАДУ по факультетах заплановано провести у квітні. Всі новини з цього питання постійно оновлюються на сайті університету.

А.В. Коваленко,
координатор заходу

О ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ – ВАЖЕЛІВ СИСТЕМИ ГАРАНТІЙ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Якість вищої освіти за кордоном. Заклади вищої освіти створюють свої системи гарантій якості освіти, основані на відповідності їх навчальних програм, матеріальних ресурсів, науково-методичного забезпечення, кадрів і структури управління певним вимогам з боку суспільства, особистості і держави. У світовій практиці застосовуються різні підходи до оцінки якості роботи закладів вищої освіти (ЗВО): репутаційний, результативний і загальний. Репутаційний підхід використовує експертний механізм для оцінювання рівня професійних освітніх програм і ЗВО в цілому. Результативний – оснований на замірах кількісних показників діяльності ЗВО. Загальний підхід базується на принципах «загального управління якістю» (Total Quality Management, TQM) і вимог до систем менеджменту якості Міжнародної організації зі стандартизації (International Organization for Standardization, ISO). «Американська модель» акредитації освітніх установ та освітніх програм являє собою найбільш вдале поєднання ідей «англійської» і «французької» моделей.

Акредитація – це система контролю якості освіти, яка дозволяє враховувати інтереси всіх зацікавлених у розвитку освіти сторін та об'єднує суспільну і державну форми контролю. Основні цілі акредитації полягають у тому, щоб: забезпечити прогрес вищої освіти за рахунок розробки критеріїв і принципів оцінки ефективності освіти; стимулювати розвиток освітніх установ і вдосконалення освітніх програм шляхом безперервного самообстеження і планування; гарантувати суспільству, що навчальний заклад або конкретна освітня програма мають правильно сформульовані цілі та умови для їх досягнення; забезпечити допомогу в становленні і розвитку ЗВО та в реалізації освітніх програм; захистити навчальні заклади від втручання в їхню освітню діяльність і обмеження їхніх академічних свобод.

Акредитація вважється спеціалізованою (професійною), якщо оцінюються окремі освітні програми та діяльність ЗВО з підготовки фахівців визначених професій. Акредитація вважається інституційною, якщо оцінюється навчальний заклад в цілому як суспільний інститут.

Акредитацію освітніх установ в США, наприклад, слід розглядати як систему колективного саморегуляції для збереження балансу між правами навчальних закладів на академічну свободу і їх відповідальністю перед державою і суспільством. Стандарти (показники) інституційної акредитації є змістовною основою вимірювання ефективності діяльності університету відповідно до призначення. Спочатку використовувалися кількісні показники (чисельність професорсько-викладацького складу, ресурси бібліотеки, обладнання лабораторій, фінансування тощо), які дозволяли легко і порівняно просто оцінювати роботу різних університетів. У перші десятиріччя XX ст. саме ці показники допомогли навести порядок у галузі вищої освіти. Однак потім стандарти були піддані гострій критиці з боку університетської адміністрації, а їх автори звинувачені в «стандартизації» освіти. Регіональні агентства з акредитації закладів освіти відмовилися від використання кількісних стандартів, сам термін «стандарти» було замінено через трансформацию на термін «критерії». Критерії, як правило, мають описовий характер і передбачають не якісну, а експертну оцінку. Кожне з шести регіональних акредитаційних агентств США розробляє свої критерії, які широко обговорюються, детально випливаються, переглядаються і доводяться до відома університетів. Загальноприйнятими є дев'ять критеріїв: цілісність університету; мета, планування та ефективність; управління та адміністрація; освітні програми; професорсько-викладацький склад і допоміжний персонал; бібліотека, комп'ютерне забезпечення та інші джерела інформації; обслуговування студентів, забезпе-

чення умов для освітньої діяльності; матеріальні ресурси, приміщення, обладнання; фінанси.

Основними вимогами до якості підготовки фахівців у галузі техніки і технологій відповідно до цих критеріїв є такі:

- знання і розуміння сучасних науково-технічних, суспільних і політичних проблем;
- вміння застосовувати природничо-наукові, математичні та інженерні знання на практиці;
- вміння застосовувати навички та вивчені методи в інженерній практиці;
- здатність проектувати процеси або системи згідно з поставленими завданнями;
- здатність планувати і проводити експеримент, фіксувати і інтерпретувати дані;
- здатність працювати в колективі з міждисциплінарної тематики;
- здатність ефективно взаємодіяти в колективі;
- професійна та етична відповідальність;
- широка ерудиція, достатня для розуміння глобальних соціальних наслідків інженерних рішень;
- розуміння необхідності та здатність вчитися постійно.

У Європі поки відсутня єдина система інституційної оцінки діяльності освітніх установ, яка аналогічна системі акредитації в США. Однак у кожній країні існують свої підходи до забезпечення та оцінки якості вищої освіти. У Великобританії створена багатоступенева система акредитації університетів та їх освітніх програм під головуванням урядової організації Quality Assurance Agency (QAA). Низка британських закладів вищої освіти здійснює оцінку освітніх програм інших навчальних закладів за узгодженими з QAA критеріями. Наприклад, The Open University (OU) у 1992 р. створив свою структуру – The Open University Validation Services (OUVS), яка займається акредитацією освітніх установ і валідацією (ратифікацією) освітніх програм, у т.ч. за межами Великобританії. Акредитація, що проводиться The Open University Validation Services, має за мету підтвердження таких позицій: відповідність ресурсів організації (викладацький склад, матеріальна база, інформаційні можливості, фінанси) освітнім програмам, що реалізуються; відповідність процедур внутрішньої системи гарантій якості освітніх стандартів; дотримання прав студентів. Основні критерії OUVS мають такі характерні риси: відсутність кількісних показників; заохочення академічної і дослідницької активності викладачів у межах галузей, відповідно до яких викладаються курси; вимоги до системи гарантій якості освіти, включаючи систематичний моніторинг студентської академічної активності та її результатів з боку внутрішніх і зовнішніх екзаменаторів, у т.ч. виробничих експертів.

Для міжнародного контролю за якістю транснаціональної освіти створено організацію Global Alliance for Transnational Education (GATE), яка розбила такі принципи транснаціональної освіти:

Принцип 1. Цілі та завдання. Транснаціональні освітні програми повинні мати чіткі та ясні цілі і завдання, зрозумілі для здобувачів відповідні місці і компетенції університету-провайдерів.

Принцип 2. Стандарти. Здобувачам, які отримують освіту через транснаціональні програми, має бути гарантовано університетом-провайдером, що програми відповідають стандартам і критеріям якості незалежно від місця і технології їх реалізації.

Принцип 3. Законодавство і етика. Транснаціональна освіта має відповідати законодавству і мати підтримку в країні проживання студентів.

Принцип 4. Прийом студентів. Інтереси здобувачів, які навчаються за транснаціональними освітніми програмами, повинні бути збережені в частині справедливих відносин та етики.

Принцип 5. Людські ресурси. Університет-провайдер повинен мати достатню кількість кваліфікованих викладачів і допоміжного персоналу

для реалізації та забезпечення транснаціональних освітніх програм, їхня діяльність повинна регулярно контролюватися і оцінюватися.

Принцип 6. Матеріальні та фінансові ресурси. Університет-провайдер повинен гарантувати наявність адекватного середовища і ресурсів для транснаціональної освіти, а також те, що це середовище і ресурси будуть зберігатися упродовж усього періоду навчання студента.

Принцип 7. Навчання. Транснаціональні освітні програми і методи навчання повинні з педагогічної точки зору відповідати вимогам здобувачів.

Принцип 8. Підтримка студентів. Університет-провайдер повинен гарантувати, що здобувачі забезпечуються адекватною підтримкою для того, щоб досягнути максимального успіху в засвоєнні транснаціональних освітніх програм.

Принцип 9. Оцінка. Транснаціональні освітні програми повинні регулярно і відповідним чином контролюватися та оцінюватися з метою подальшого покращення.

Принцип 10. Треті сторони. За наявності третіх сторін, таких як агенти або інші організації, при залученні університетом-провайдером для реалізації транснаціональних освітніх програм, відносини між сторонами повинні бути оформлені в письмовому вигляді з чітким визначенням ролей, очікувань і відповідальностей кожної із сторін у спільній діяльності.

Аналіз методів забезпечення та оцінки якості вищої освіти за кордоном свідчить про різні підходи і традиції в різних країнах. Однак, так чи інакше, в різних підходах і системах оцінки основна увага приділяється ресурсам та процесам з результатами. Відмінності торкаються того, чому приділяється більше уваги і в якій мірі.

В Україні діє Національна Агенція із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО). Впроваджено в дію основні критерії з акредитації освітніх програм, які регламентують Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. Це Положення визначає основні засади та порядок проведення акредитації освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (далі – акредитації), як інструменту зовнішнього забезпечення якості вищої освіти в Україні. Акредитація здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство). Акредитація є добровільною і проводиться з ініціативи ЗВО. Акредитація проводиться відповідно до законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», статуту Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, цього Положення та інших актів законодавства. Метою акредитації є: 1) встановлення відповідності якості освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою визначеним цим Положенням критеріям; 2) допомога ЗВО у визначенні сильних і слабких сторін освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою; 3) надання усім зацікавленим сторонам інформації про якість освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою; 4) посилення довіри до вищої освіти в Україні; 5) сприяння інтеграції українських закладів вищої освіти до Європейського простору вищої освіти.

Акредитація освітньої програми – оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми. Критерії застосовуються з урахуванням стандартів і рекомендацій із забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Критерії застосовуються ЗВО для підготовки відомостей про самооцінювання, а також

О ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ – ВАЖЕЛІВ СИСТЕМИ ГАРАНТІЙ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Продовження. Початок на с. 6

Національним агентством, його галузевими експертними радами та експертами під час проведення акредитації.

Оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою здійснюється за кожним критерієм згідно зі шкалою оцінювання, яка охоплює чотири рівні відповідності:

Рівень відповідності	Твердження про відповідність критерію (I)	Твердження про недоліки у контексті критерію (II)
A	повна відповідність або інноваційний/взірцевий характер	недоліки відсутні
B	загалом відповідність	недоліки, що не є суттєвими
E	загалом (часткова) невідповідність	недоліки, що можуть бути усунуті в одnorічний строк
F	невідповідність	недоліки, що не можуть бути усунуті в одnorічний строк або недоліки, що мають фундаментальний характер

У межах однієї спеціальності на одному рівні вищої освіти може здійснюватися одночасна акредитація двох або більше освітніх програм.

Порядок проведення акредитації. Акредитація вперше проводиться, як правило, упродовж останнього року навчання першого набору здобувачів вищої освіти за освітньою програмою. Наступна (чергова) акредитація проводиться упродовж останнього року строку дії сертифіката про акредитацію або упродовж строку дії умовної (відкладеної) акредитації. Матеріали для акредитації подаються в електронній формі через офіційний портал Національного агентства. Усі документи щодо проведення акредитації формуються в акредитаційну справу, яка ведеться в електронному вигляді. Упродовж п'яти робочих днів від дня реєстрації заяви про проведення акредитації відповідно до Положення призначається склад експертної групи, яка проводить акредитаційну експертизу, визначається строк її роботи, у т.ч. дати виїзду експертної групи до відповідного ЗВО та кінцевий термін подання звіту експертної групи. Також НАЗЯВО одночасно визначає працівника секретаріату Національного агентства, відповідального за супроводження акредитаційної експертизи і підготовку методичних рекомендацій для експертів перед їхнім виїздом до ЗВО. Експертна група для проведення акредитаційної експертизи освітньої програми формується у складі керівника та двох експертів, у т.ч. одного експерта з числа здобувачів вищої освіти. Додатково до акредитації освітньої програми (далі ОП) на підставі подання організації (об'єднання) роботодавців, професійної асоціації у складі експертної групи може представник роботодавців (за згодою). До складу експертної групи не включаються експерти, які працюють (у т.ч. на умовах сумісництва) або навчаються у відповідному ЗВО, чи за наявності інших обставин, що свідчать про реальний чи потенційний конфлікт інтересів.

Акредитаційна експертиза передбачає декілька ступенів, серед яких: вивчення експертною групою відомостей про самооцінювання; виїзд експертної групи до ЗВО з метою уточнення фактів, вказаних у відомостях про самооцінювання, опитування представників зацікавлених сторін про освітню програму та діяльність ЗВО за цією програмою; складання звіту про результати акредитаційної експертизи. Дотримання вимог

програми роботи експертної групи є частиною зобов'язань закладу вищої освіти, передбачених акредитаційною процедурою. Заклад вищої освіти, зокрема, забезпечує у визначений строком час роботи експертної групи, присутність осіб, з якими заплановані індивідуальні співбесіди, інтерв'ю, фокус-групи (представників керівництва закладу, навчально-наукових інститутів (факультетів), педагогічних, науково-педагогічних, наукових працівників, представників органів студентського самоврядування, здобувачів вищої освіти, випускників, роботодавців тощо). При позитивному рішенні сертифікат про акредитацію вперше надається строком на п'ять років, а під час другої та наступних акредитацій – строком на 10 років. Строк дії рішення про умовну (відкладену) акредитацію становить один рік. Рішення про відмову в акредитації ухвалюється, якщо принаймні за одним критерієм встановлено відповідність за рівнем «F» або встановлено відповідність за рівнем «E» щодо трьох і більше критеріїв.

Правовий статус експертів з акредитації. Експерт є фахівцем, який здійснює акредитаційну експертизу освітньої програми у ЗВО. Експертом може стати особа, яка володіє потрібними знаннями та навичками, що дають їй змогу ефективно здійснювати оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО за цими програмами та розробляти рекомендації щодо покращення якості вищої освіти за відповідними спеціальностями. Експерти добираються з числа науково-педагогічних, наукових працівників, а також здобувачів вищої освіти. Навчання експертів здійснюється Національним агентством. Для ЗВО є престижним мати серед науково-педагогічного складу експертів за відповідними напрямками акредитації освітніх програм, що свідчить про високий фаховий рівень установи. Експерт повинен знати: вимоги Положення про акредитацію освітніх програм, критерії, правові засади функціонування ЗВО; Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015). Окрім цього, експерт повинен володіти методами зовнішнього оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності ЗВО, у т.ч. вмінні встановлювати відповідність/невідповідність змісту підготовки здобувачів вищої освіти і випускників освітньої програми стандарту вищої освіти; аналізувати, систематизувати та узагальнювати інформацію, що стосується освітньої програми та діяльності закладу за програмою; проводити аналіз внутрішньої документації ЗВО, пов'язаної з розробленням та реалізацією освітньої програми, а також програм практик, методичних матеріалів, розроблених для реалізації освітньої програми, інших матеріалів, що забезпечують якість освіти тощо; здійснювати збір інформації шляхом опитування, анкетування, інтерв'ювання та інших методів, а також обробку та узагальнення цієї інформації; оцінювати різноманітні ресурси ЗВО. Під час акредитаційної експертизи експерт має право: безперешкодного доступу на територію та до приміщень у дні виїзду до ЗВО; знайомитися з документацією ЗВО, потрібною для проведення експертизи; отримувати від ЗВО, інших установ та організацій у встановленому законодавством порядку інформацію, потрібну для проведення акредитаційної експертизи; проводити інтерв'ювання, фокус-групи, опитування учасників освітнього процесу, отримувати від них інформацію щодо діяльності ЗВО в інший спосіб.

Критерій оцінювання якості освітньої програми. Обов'язковими умовами для акредитації є відповідність освітньої програми та освітньої діяльності ЗВО за освітньою програмою таким критеріям.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місці та стратегії ЗВО. Цілі освітньої програми та програмні ре-

зультати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого і регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм. Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності). Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям), якщо освітня програма є міждисциплінарною. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обов'язки, передбаченому законодавством. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності). Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання. Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у

О ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ

АКРЕДИТАЦІЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ – ВАЖЕЛІВ СИСТЕМИ ГАРАНТІЙ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Закінчення. Початок на с. 6 – 7

освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студенто-центризованого підходу та принципам академічної свободи. Всім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб). Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими і зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. У закладі вищої освіти визначено чітку та зрозумілу політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних у реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою

програмою, і дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою. Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми. Система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми. В академічній спільноті ЗВО сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Критерій 9. Прозорість та публічність. Цей критерій застосовується з урахуванням вимог та обмежень щодо оприлюднення інформації з обмеженим доступом, встановлених законодавством. Визначено чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект із метою отримання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін та суспільства.

Критерій 10. Навчання через дослідження. Цей критерій застосовується під час акредитації освітніх програм третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у ЗВО за спеціальністю та/або галуззю. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення та апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо). Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів

до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо. Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів, зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

В Україні визнаються сертифікати про акредитацію освітніх програм, видані іноземними акредитаційними агентствами чи агентствами забезпечення якості вищої освіти, перелік яких затверджується Кабінетом Міністрів України (далі – визнані іноземні акредитаційні агентства). Одночасно Міністерством освіти і науки України сформовані та працюють науково-методичні комісії з розробки державних Стандартів освіти першого, другого та третього рівнів вищої освіти. Ці Стандарти допоможуть ЗВО дотримуватись виконання обов'язкової частини забезпечення формування компетентних навичок здобувачів при реалізації тієї чи іншої освітньої програми. Від розробників державних Стандартів за рівнями освіти суспільство очікує високого рівня розуміння методології пізнання, яка повинна привести до виразності, обґрунтованості та до систематичного упорядкування пізнання в ціле наукового знання. При роботі над Стандартами повинні бути використані методи логічного удосконалення знання (визначення, експозиція, опис, логічний поділ понять, аналітичний і синтетичний методи). Розробники Стандартів повинні враховувати майже усі особливості підготовки фахівців при дотриманні вимог створення гармонізованого освітнього ландшафту держави – трициклової освіти, основаної на спільних рамках кваліфікацій. При розробці Стандартів передбачається надійне внутрішнє і зовнішнє забезпечення якості та керівних принципів для забезпечення якості освіти (ESG). У Стандартах узгоджені принципи визнання кваліфікацій. Стандарти повністю повинні відповідати усталеним у науковому співтоваристві уявленням про актуальні питання українського суспільства і сучасному стану знання. Стандарти є основними документами, що регламентують зміст підготовки фахівців за галузями вищої освіти на всій території України.

Джерела інформації:

1. Національне агентство з забезпечення якості вищої освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naqa.gov.ua>

2. Положення «Про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19>

3. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

5. Критерії оцінювання якості освітньої програми [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/09/Kriterii.pdf>

6. Національна рамка кваліфікації [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/natsionalna-ramka-kvalifikatsiy>

Н.В. Внукова,
експерт МОНУ з рецензування державних Стандартів освіти,
член Координаційної Ради програми UNITWIN в Україні,
член Національної Комісії у справах ЮНЕСКО в Україні,
проф.

О ДО ЮВІЛЕЮ НАУКОВЦЯ

ВІДДАНІСТЬ СПРАВІ

Мудрість – найточніша з наук.

Аристотель

Доктору технічних наук, професору, завідувачу кафедри мостів, конструкцій та будівельної механіки нашого університету В.П. Кожушко виповнилося 80 років.

Народився Віталій Петрович 11 лютого 1940 р. у с. Велика Писарівка Сумської області у родині вчителя. У 1957 р. вступив на дорожньо-будівельний факультет нашого тоді ще інституту, який закінчив у 1962 р., отримавши кваліфікацію інженера шляхів сполучення за спеціальністю «Автомобільні дороги». За час навчання в інституті брав активну участь у житті навчального закладу: був учасником струнного оркестру і старостою групи, а в 1958 р. працював на цілинних землях.

Після закінчення інституту працював у Кіровоградському дорожньо-будівельному управлінні №4 на будівництві мостів, служив у ракетних військах, працював у Харківському дорожньо-будівельному управлінні №43 на будівництві окружної дороги навколо м. Харкова.

У 1966 р. вступив до аспірантури кафедри мостів, де під керівництвом проф. В.О. Російського працював над кандидатською дисертацією на тему «Дослідження роботи підземних пішохідних переходів прямокутного обриса», яку захистив у 1972 р. за спеціальністю 05.481 «Основи, фундаменти і підземні споруди».

Упродовж 1969 – 1973 рр. Віталій Петрович працював старшим інженером лабораторії з обстеження та випробування інженерних споруд кафедри мостів.

З 1973 р. він – асистент, з 1977 р. – доцент кафедри мостів, з 2005 р. – професор об'єднаної кафедри мостів, конструкцій та будівельної механіки.

У 2007 р. захистив докторську дисертацію на тему «Моделювання споруд на автомобільних дорогах для оцінки їх напружено-деформованого стану» за спеціальністю 05.23.01 «Будівельні конструкції, будівлі та споруди».

З вересня 2012 р. Віталій Петрович завідує кафедрою мостів, конструкцій та будівельної механіки нашого університету.

Професор В.П. Кожушко – автор понад 270 наукових праць, серед яких 15 підручників, навчальних посібників, монографій і конспектів лекцій, один російсько-український словник дорожньо-будівних і мостобудівних термінів, понад 60 методичних вказівок та 4 патенти.

Розроблений Віталієм Петровичем метод розрахунку прогінних будов дозволяє визначати напружено-деформований стан цих елементів мостів будь-якої конструкції, а запропоновані ним нові моделі ґрунту і методи розрахунку прямокутних тунельних оправ дозволили уточнити роботу пішохідних тунелів, обробок прямокутних тунелів, а також прямокутних труб, тобто конструкцій, які спільно працюють з оточуючим їх ґрунтовим масивом. Значний внесок зробив проф. В.П. Кожушко у теорію розрахунку фундаментів різних конструкцій і тонких пластин при будь-яких способах обпирання їх сторін і будь-яких зовнішніх навантаженнях. Взагалі за науковими рекомендаціями, консультаціями і розрахунками Віталія Петровича побудовано майже 60 споруд.

Цікаві рішення Віталій Петрович запропонував при дослідженні роботи масивних і тонкоелементних підпірних стінок, паль при дії на них горизонтальних зусиль, а також фундаментів у вигляді «бичків».

В.П. Кожушко і В.Д. Коровніченко розробили конструктивне рішення сталезалізобетонних прогінних будов довжиною 12 і 15 м, за якими у Белгородській області побудовано 35 мостів. Віталій Петрович разом з викладачами кафедри мостів розробив суцільний фундамент під будівлю студентського гуртожитку №6, що дозволило зекономити майже 300 тис. крб під час його будівництва.

Проф. Кожушко запропонував конструкцію цементобетонного покриття під надважкі транспортні візки, призначені для вивезення відходів АЕС. Ним було

доведено недоцільність запропонованих Київським філіалом «Союздорпроект» конструкцій протикамнепадних галерей, які були запропоновані для автомобільної дороги через Головний Кавказький хребет по Рокському перевалу, що дало можливість скоротити значні (до 300 тис. крб) кошти при їх спорудженні.

В.П. Кожушко працював при Міністерстві комунікацій Сирії експертом з проектування інженерних споруд на автомобільних дорогах. За його участі в проектах побудовано та реконструйовано майже 20 споруд на різних дорогах Сирії. Його рекомендації дозволили заощадити мільйони сирійських лір при будівництві і ремонтах різних споруд.

Віталій Петрович – почесний дорожник України, академік Транспортної академії України, член Всеукраїнської організації «Українське товариство механіки ґрунтів, геотехніки і фундаментобудування», у 2019 – 2020 рр. отримує стипендію Президента України, стипендіат у галузі науки і техніки ім. Г.Ф. Проскури (м. Харків), член двох рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій, член редколегії журналу «Вісник ХНАДУ», член науково-методичної ради університету. Нагороджений нагрудними знаками «Випускник ХНАДУ», «Почесний професор ХНАДУ», почесним знаком «За видатні заслуги перед колективом університету» III і II ст., грамотою Харківської обласної ради.

Ім'я В.П. Кожушка занесено до Енциклопедії сучасної України, до книг «Літопис досягнень сучасної України: „Успішні професіонали України“» та «Науковці України – еліта держави».

Із восьмидесяти прожитих років Віталій Петрович працює 64, 54 з них – у нашому колективі. Разом з дружиною вони виховали трьох дітей і п'ятьох онуків.

Наш ювіляр любить літературу і музику: охоче грає на акордеоні та струнних інструментах. Увесь його життєвий шлях – це взірць відданості справі й великої любові до людей та їхньої долі, а його життєве кредо: «Безперестанно працюй і досягнеш вагомих результатів».

Зичимо Вам, шановний Віталіє Петровичу, міцного здоров'я і подальших успіхів у науці, техніці та освіті – з глибокою увагою і повагою за Вашу натхненну працю!

А.В. Більченко, проф. каф. МКБМ

О НАЦІОНАЛЬНА СИМВОЛІКА

СТАРОВИННИЙ СИМВОЛ ТРИЗУБ

Символіка кожного народу є часткою його етнокультури та втіленням його боротьби за самовизначення. Вона є чинником консолідації націй.

З історії відомо, що з найдавніших часів символ тризуба шанувався як своєрідний магічний знак і оберіг, був знаком родових старійшин чи племінних вождів, тобто символом влади. Це зображення археологи зустрічали у багатьох пам'ятках культури, починаючи ще з часів Трипільської цивілізації (6 – 1 тис. р. до н.е.).

Приклади стародавніх тризубів були знайдені на Поділлі та в Ольвії (нинішня Південна Україна), а також на території прадавнього Боспорського царства. Згодом його використовували царські скіфи, які називали себе нащадками атлантів. До речі, найдавніша писемна згадка про тризуб датується 360 – 355 рр. до н.е. і належить Платону, який у праці «Тімен» детально описав блакитний одяг царів-атлантів, де був зображений золотий тризуб.

Наразі існує майже 30 теорій походження і значення тризуба.

Одні вважають, що тризуб походить від трисвічника-три-

кірія, що символізує св. Трійцю: Бога-Отця, Бога-Сина (Ісуса Христа) і Бога-Духа (Святого Духа).

Багато дослідників у тризубі вбачають упрощений (схематичний) рисунок птаха в польоті або із розправленими крилами, зокрема голуба, як символу духу чи сокола (Рарога) – вісника небесної справедливості.

Згідно з язичницькими віруваннями тризуб (Тризуб, Триглав, Трійця) є відображенням Триглава або Роду: праворуч розміщується Дажбог – чоловіче начало, ліворуч – Макош – жіноче начало, посередині – Перун – народження і смерть.

В Індії, наприклад, є Храм Вайшну Деві – Великої Богині Матері. Її бронзова статуя у

правій руці тримає тризуб. Найцікавіше те, що храм знаходиться на горі з трьома вершинами, яку символічно називають «Трикута». З тризубом також зображують індійських богів Шиву та Вішну. За допомогою тризуба Шива перетворює світ на хаос, з якого згодом створює новий світ. Це символ єдності творця, охоронця і руйнівника. В національній символіці Індії також присутній елемент, що називається «тришуб» і нагадує український тризуб. Однак місцеві визнають, що символ «народився» не на їхніх землях, а був принесений саме арійцями.

Також існує ідея тризуба про число три. Це поєднання трьох основ буття, троїстість (тривимірність) життєвого простору. Це зв'язок трьох сфер, такий самий, як і в Дереві Життя: світів Прави, Яви і Нави. Але існує ще давніше, індоарійське філософське наповнення цього символу.

Зокрема, Володимир Шаян пояснював, що Основою світобудови є повна врівноваженість усіх енергій, тобто Абсолют. Порушення цієї рівноваги пробуджує два протилежні полюси: позитивний і негативний, чоловіче і жіноче, батьківський і материнське начало. Поєднання цих протилежних сил породжує третю – синівську силу.

Тризуб уособлювався як символ Божественного світу. Тому князі брали його за ознаку влади, проголошуючи себе намісником Бога на землі.

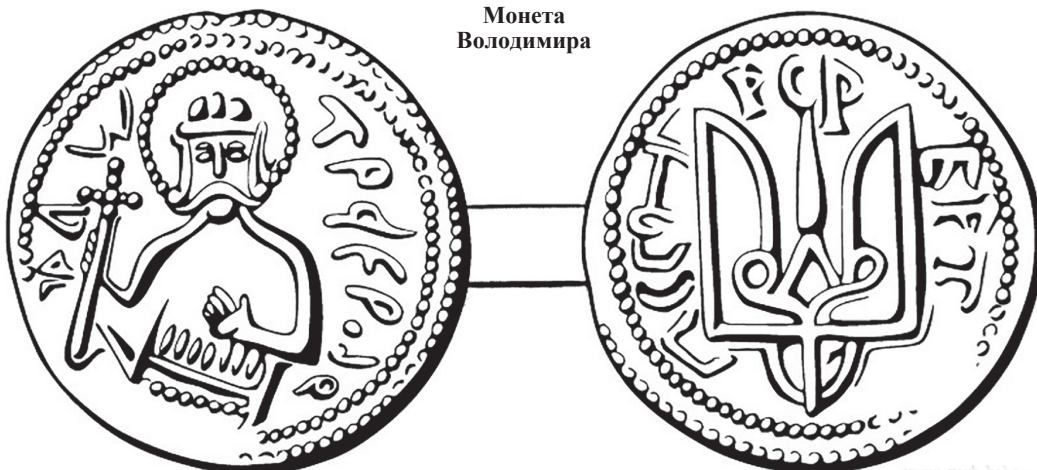
Отже, наш державний герб має дуже давнє походження. Цей символ існував упродовж багатьох тисячоліть на нашій території і має, за всіма поясненнями, досить позитивне, величне і глибоко філософське значення про світобудову та про світле світосприйняття наших предків.

Н.П. Олешко,

доц. каф. українознавства

Монета
Володимира

О ДО 90-РІЧЧЯ ХНАДУ

*Обіймала доля,
чи любила?
Колисала в приспіві туги,
Щось на вушко
тихо говорила:
Обіцяла повернути
всі борги...
Ту любов,
що власне боргувала,
Увійшовши,
що забрала уночі,
Всім наступним
щедро дарувала –
Виправляла власні
помилки...
Ляля Шайдур*

Стрімко наближається визначна дата – 90-річчя від дня заснування нашого університету. Якими вони були ці роки, що випало на долю викладачів і студентів?

Становлення державних устроїв, колективізація, воєнні роки, радість перемоги, повенна відбудова, важкі роки політичних репресій і перші хвили еміграції, революція і БАМ, науково-технічний прогрес і перша олімпіада. За цими словами криються криккі людські долі, часом переповнені тугою і сумом, щастям і вірою у краще життя.

Саме люди та їхні загартовані життєві долі творили історію держави і, звичайно ж, нашого ЗВО. Зерна, вкинуті у родючу наукову ниву, дали свої плоди, якими ми насолоджуємося й дотепер.

В історію нашого славетного вишу увійшли не лише окремі особистості, але й цілі сім'ї, які гідно несли вогонь наукового натхнення і прогресу.

Яскравим представником наукової династії є В.В. Нічке.

Народився Вільгельм Вільгельмович 12 липня 1933 р. у сім'ї службовця на Полтавщині. На долю Вільгельма та його брата Геннадія випали важкі роки окупації німецько-фашистськими загарбниками, але це не зупинило навчання дитини хлопців. Після війни Вільгельм Вільгельмович пішов одразу до четвертого класу.

У 1950 р. В.В. Нічке успішно склав вступні екзамени і був зарахований на механічний факультет тоді ще ХАДІ. Захоплення ще з дитинства фізикою і математикою, прагнення до вього нового у техніці почало реалізовуватися під час навчання в інституті, який він закінчив на «відмінно». За направленням працював викладачем у Тюменському машинобудівному технікумі та завідувачем відділу виробничої практики. У 1957 р. був призначений завідувачем

ШЛЯХ НАУКОВЦЯ

відділення технікуму, працював у НТО «Машпром», згодом в Уральському політехнічному інституті. Багато хто уявляє собі північ з лютими морозами і заметілями, але для Вільгельма Вільгельмовича це були найкращі роки його життя, бо саме тут він зустрів свою майбутню дружину Катерину Уженцеву – єдину на все життя жінку. А потім були аспірантура під керівництвом А.М. Холодова, трохи згодом і докторантура. У нашому виші Вільгельм Вільгельмович працював завідувачем лабораторії випробувань дорожніх машин, доцентом і професором кафедри БДМ та завідувачем цієї кафедри. Він здійснював наукове керівництво пошукачами на здобуття кандидатських і докторських звань, був експертом ВАК та автором багатьох наукових робіт. Перелік його наукових здобутків можна продовжувати ще і ще, але найголовнішою особливістю Вільгельма Вільгельмовича є надзвичайні людяність і доброзичливість, а також внутрішня гідність справжнього інтелігента.

Талановиті люди завжди талановиті багато у чому, і Вільгельм Вільгельмович доводить це своєю багатогранністю інтересів і досягнень: вільна боротьба, мотоспорт і волейбол були особливою пристрастю В.В. Нічке, але з добре загартованим тілом завжди співала і

його душа, тому і був заповзятим учасником хору ХАДІ під керівництвом В.Ю. Бриліанта, який їздив з гастролями майже усіма країнами колишнього СНД.

Вільгельм Вільгельмович виховав багато студентів і науковців, започаткувавши в ХАДІ особливу наукову еліту, першими послідовниками якої стали випускники механічного факультету: його дружина Катерина Гаврилівна та брат Геннадій Вільгельмович – головний конструктор ВО «Донецькгірмаш». Донька Ірина Вільгельмівна також вихованка механічного факультету, а нині доцент кафедри ТМ і РМ. Університет і механічний факультет стали не лише відправною точкою сімейних наукових звершень, але і міс-

цем, де двоє сердець зливалися в єдиному пориві кохання, адже саме наш ЗВО об'єднав у студентські роки Ірину Вільгельмівну з її чоловіком, а згодом і онука Катерина стає випускницею механічного факультету, яка пізніше отримує ще й другу вищу освіту на факультеті управління та бізнесу.

Кожна людина народжується і плаєє свою власну долю. Чи думав у далекі 30-ті роки В.В. Нічке, загадуючи бажання та вдивляючись у зоряне полтавське небо, що його мрія стати науковцем і конструктором справдиться, а його провідною зіркою на все життя стане саме механічний факультет нашого університету. Мабуть, що так!

Спецкор МФ

О ДОБРОЧИННІСТЬ

ДОБРІ СПРАВИ ПОНАД УСЕ

Добрі справи завжди цінувалися і будуть цінуватися. Це те, що ми щиро намагаємося зробити для оточуючих, що поважають інші і що робить нас щасливішими. Думаю, що багатьом знайоме до щему тепле почуття у грудях, коли ти комусь допоміг, чи не так? От і дружний колектив факультету транспортних систем кожного року намагається зробити якомога більше добрих справ. Цей рік не став виключенням.

Серед важливих добродійних справ, які ми за покликом серця робили упродовж осіннього семестру, була наша поїздка у перший харківський притулок для тварин. Студенти заздалегідь добровільно принесли корм, ліки, миски, пледи та все інше для наших маленьких друзів. Незабаром факультет транспортних систем разом з іншими факультетами зібрав майже 11 000 кг сухого корму, 2 кг вологого корму та 25 кг ліків для тварин. Так усі разом ми зібрали чималу кількість найнеобхіднішого. Команда для відвідування притулку збиралась дуже швидко і наприкінці вересня ми вже дарували частинку свого тепла тваринкам. Кожен студент мав можливість погуляти з собакою чи пограти з котами. Під кінець дня четверолапі мешканці притулку були нагодовані та вигуляні, отримавши наші

любви і тепло. І це, безумовно, була наша не остання поїздка до маленьких улюбленців.

День донора в ХНАДУ, що відбувся наприкінці листопада, став дійсно важливим заходом як для нашого факультету, так і для всього університету. У цей день багато студентів добровільно і безоплатно прийшли здати кров. Кожен з нас пишається своїми ровесниками тому, що вони подарували іншим людям найцінніше – свою кров. Її не виробити ніякими високими технологіями, не купити в жодній аптеці і не замінити нічим іншим, але комусь вона здатна врятувати життя. Нині переливання крові та її продуктів дозволяє щорічно рятувати мільйони людських життів. І ми пишаємося тим, що долучилися до цієї вкрай важливої акції.

На початку грудня студрада нашого факультету провела благодійний кіновечір, під час якого студенти переглянули два фільми «Дивергент» та «Чому він?», а також взяли участь у розіграві від антикафе «Місто». Головною метою цього заходу став збір грошей для дитячого будинку. Тож зібрані від продажу квитків гроші ми відправили дітям, які їх потребували. Аби ще більше допомогти дітям-сиротам та дітям з малозабезпечених сімей на день святого Миколая ми особисто приїхали до них з привітанням. Студенти ФТС, перевірили в Снігуроньку і Святого Миколая, влаштували дітям справжнісіньку казку.

Тож поспішаймо робити добро, адже добрі справи залишають незабутній слід, мир і гармонію в серцях і душах тих, хто його потребує. Кожна людина у своєму житті стикається з добротою по відношенню до себе або інших. Доброта – це те, що робить наше суспільство гуманнішим і жалісливішим у прагненні дарувати радість оточуючим людям, проявляючи до них щирі почуття. А люди, думки і справи яких пов'язані з добрими вчинками, живуть по-справжньому повноцінним життям.

Артем Самойлов,
голова студради ФТС

О АКТУАЛЬНО

ФАКУЛЬТЕТИ ЗВІТУЮТЬ

Традиційно на початку кожного нового навчального року всі факультети нашого університету звітують про свою роботу. Цьогоріч факультет транспортних систем вкотре зважено і ретельно підготувався до звіту перед колективом: підбив підсумки зимової екзаменаційної сесії академічних груп за усіма дисциплінами, дав оцінку навчальній, методичній, науково-дослідній, організаційно-виховній роботі та визначив кращих кураторів. Але найцікавішим виявилось опитування студентів з метою підвищення якості освітнього процесу.

Загалом було опитано 134 студенти всіх академічних груп I – V курсів. Анкетною передбачалося виявити:

- задоволеність студентів якістю обра-
ної спеціальності та освітньої програми;
- якість викладання дисциплін різних
блоків (гуманітарного, фундаментального
та професійного);
- найважливіші якості викладача;
- якісну характеристику викладачам,
які проводили екзамени, тощо.

У результаті опитування виявилось, що майже 90% студентів задоволені обраною спеціальністю, а також якістю та організацією проведення освітнього процесу.

Дуже вираженою була характеристика роботи кожного викладача, які проводили

зимову екзаменаційну сесію. Найбільш корисним для студентів є вивчення дисциплін професійного та гуманітарного блоку, тому кращими були названі викладачі, які проводять відповідні дисципліни: О.В. Степанов, О.О. Холодова, О.В. Запорожцева, О.О. Шуліка, О.В. Павленко, О.П. Калініченко, Є.В. Любий, Н.В. Пономарьова, К.Г. Ковчур, І.М. Клімова, О.М. Шершенюк, Л.В. Леонтьєва, Н.Р. Разумовська, Н.В. Сасенко та інші.

Студенти назвали також і прізвища викладачів, заняття яких вони не мають бажання відвідувати. Керівництво факультету відреагувало на їхні зауваження та провело індивідуальну роботу з кожним викладачем.

Наразі студенти відзначили, що майже всі викладачі мають високий рівень професійної компетентності, викладають матеріал чітко і доступно, постійно підтримують зворотний зв'язок і виявляють до них поважне ставлення. На думку наших студентів, найважливішими якостями, якими повинен володіти викладач, є:

- 1) креативність подання матеріалу – 87%;
- 2) високий рівень викладання та організації занять – 84%;
- 3) об'єктивність (справедливість) в оцінюванні результатів – 64%.

Цьогорічні учасники анкетування побажали всім викладачам більше творчого підходу під час викладання матеріалу.

На запитання «Чи має місце факт нестатунних відносин викладача зі студентами (корупції)?» – 96% відповіли негативно, що не дивує, адже в опитуванні брали участь студенти, які постійно відвідують заняття, готуються до них та успішно складають сесії.

Нам, звичайно, приємно було одержати більшість позитивних відповідей на запитання «Якби Вам знову довелося вступати до закладу вищої освіти, чи обрали б Ви цього разу ХНАДУ?».

Як свідчить проведене опитування, усі ми не повинні забувати, що освітній процес – це насамперед дружні відносини між викладачами та студентами, адже це є показником нашого вміння виховувати майбутніх фахівців і сучасних лідерів.

В.М. Нефьодов,
заст. декана з навчально-
методичної роботи;
Т.В. Ярмач,
пом. декана
з виховної роботи;
Юлія Дрига,
гр. Т-35т1-17

О БУДЬТЕ ЗДОРОВІ!

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ХВОРОГО

*Перша сходи́нка
до щастя – здоров'я.*

Сократ

Всесвітній день хворого відзначається щорічно 11 лютого. Цей день є свідченням підтримки суспільством людей, які страждають на те чи інше захворювання.

Всесвітній день хворого став важливим соціальним кроком до об'єднання людей навколо проблем оздоровлення населення планети.

Хворіти – дуже непріємна справа для кожного, хто занедужав, адже хвороба приносить страждання не лише йому, але й відволікає сили й енергію у здорового населення, яке за певних обставин змушене миритися з таким станом. Переважна більшість з нас так чи інакше стикалася з цим негативним явищем. Багато хто з нас хворів або ж відчуває усю підступність хвороби на собі зараз. У такі хвилини ми розуміємо як важлива для нас підтримка і турбота тих, хто може її надати. Комуś із нас доводилося доглядати за хворими, хтось робить це постійно, обравши професію медика. Є серед нас і ті, для кого підтримка і догляд за хворими – це веління душі і серця. Поділяючи глибоку небайдужість з людьми, хто з тих чи інших причин недуги потребує сторонньої опіки, а також з метою підбадьорення і зміцнення позитивного ставлення співробітників медичних та інших установ, що займаються забезпеченням такої підтримки (за даними проекту DilovaMova.com), у 1992 р. за ініціативи

глави Ватикану Іоанна Павла II було запроваджено Всесвітній день хворого.

Дата 11 лютого, в яку було прийнято відзначати цей День, нерозривно пов'язана з добрим католицькими традиціями і великою місією, покладеною Богом на всю християнську церкву. Безкорислива чеснота і самопожертва в ім'я порятунку свого ближнього – свята місія, нагорода за яку скоріше очікується християнами на небесах. Безліч християнських місій і парафій по всьому світу багато століть поспіль організовують подібну підтримку – догляд за хворими і немічними, які мають гостру потребу в опіці і дуже обмежені можливості. Персонал цих закладів представляють люди, для яких часто чужий біль сприймається як свій власний і вони самі також потребують підбадьорення.

За цей час Всесвітній день хворого вийшов за рамки суто конфесійного заходу. Зараз він також підтримується на рівні інших державних і комерційних медичних закладів. У цей День проводяться різні благодійні акції та заходи, перегляди тематичних фільмів та концертних програм, повчальні бесіди тощо.

День хворого покликаний активізувати або посилити ініціативи, спрямовані на допомогу хворим, особам з обмеженими можливостями та літнім людям шляхом періодичного перепису, фіксації матеріальних, моральних та духовних потреб і залучення різних груп до цього служіння.

З нагоди Дня хворого волонтери приносять символічні подарунки тим, хто страждає у лікарнях і будинках престарілих, а в деяких місцях школярі дарують пацієнтам свою посмішку та листи.

Загалом День хворого – це найкращий шлях для підвищення чуйності християнських спільнот та громадянського суспільства до світу страждання. Проте важливо, щоб цей День не зводився до однієї окремої події, але щоб підготовка і супровід відбувалися й упродовж наступних місяців з метою забезпечення постійної праці християнської спільноти поруч із стражданими.

У цей День ми також приєднуємося до доброї ініціативи і бажаємо усім, хто здійснює догляд за немічними і хворими, – сил і здоров'я, бадьорості і гарного позитивного настрою! А всім хворим – полегшення і одужання, енергії і витримки, душевного тепла і підтримки!

Ж.Д. Кравченко,
заст. гол. лікаря
з ОМР КНП «МСЛ» ХМР,
лікар-терапевт ХНАДУ

О ПАРАД ТАЛАНТІВ

У ПОШУКАХ НОВОГО ФОРМАТУ

Чотирнадцятого лютого ми відсвяткували День Святого Валентина, який відзначають у багатьох країнах світу як День усіх закоханих, адже любов, незалежно від віку і статі, взаємне це почуття, чи ні – багатогранна і хоча б раз, але торкається кожного.

Саме в цей день у нашому університеті проходить нагородження лауреатів щорічного огляду-конкурсу художньої самодіяльності «Парад талантів. Дебют», які для цього річного концерту підбрали новий репертуар, відповідній темі свята «50 відтінків кохання», а деякі учасники дебютували в нових для себе жанрах.

Цьогорічний парад талантів відкрив понад 30 майбутніх зірок сцени нашого університету, а деякі з них навіть показали себе в різних номінаціях. І хоч концертна програма за браком часу не змогла вмістити всі номери художньої самодіяльності, зате найкращі конкурсанти під час заключного гала-концерту підтвердили свої майстерність і талант саме у День усіх закоханих, який вважається найромантичнішим у світі. Цю романтику чудово підкреслило й оформлення сцени – червоне палаюче серце у золотому обрамленні, через яке учасники концерту виходили на сцену.

І хоч на початку дійства на сцені традиційно з'явилися ведучі Єлизавета Козлова (ФУБ) і Максим Бондаренко (МФ) та головна роль належала читцям, які були основною рушійною силою свята, що приємно здивувало глядачів. Крім поетів-класиків ХХ ст. А. Ахматової, Р. Гамзатова, Е. Асадова, наші читці декламували і вірші сучасних поетів, що слугували своєрідною ниткою концертної програми, а її намістинами стали вокальні, хореографічні та акробатичні номери.

Серед читців варто виділити Аліну Гончарову (ФУБ) та Анастасію Архипченко (ДБФ), які прочитали вірші про кохання сучасних авторів, посівши відповідно

перше та друге місце. Постійні учасники університетських урочистостей Єлизавета Козлова та Ігор Підкопай також бездоганно і напрочуд професійно прочитали вірші про кохання.

У номінації КВК переможцем стала збірна команда АФ і ФУБ «Октанчик».

Лауреатами у номінації «Вокал. Дуєт» стали сестри Ольга та Олена Мельник (ФТС), які виконали пісню «Тримай», а друге місце посіли Анастасія Фартушна та Юлія Ткаченко (ФТС). Триумфаторами у номінаціях «Вокал. Соло» і «Вокально-інструментальний жанр» стали Таїсія Сазонова (ДБФ) і Владислав Васильєв (АФ), які вирішили дуєтом виконати пісню «Цілуй мене», що власне і відкривала наш святковий концерт.

Подарунком для всіх присутніх став феєричний виступ Вадима Коровка, Євгенія Очеретенко та Павла Спанциретті-Морозова (ФТС) з яскравим цирковим номером «Практиканти».

Цьогоріч переможцем дебютного парад талантів за кількістю балів став факультет транспортних систем, з чим ми їх і вітаємо.

Серед інших учасників, які не брали участі у конкурсі, але доповнили легку і романтичну атмосферу свята, варто відзначити Катерину Діденко, Тетяну Тугай і Владу Коваленко.

Мені, а також інструктору з культурно-масової роботи студентської профспілки О.М. Лісконог випала честь бути режисерами-постановниками цього свята.

Приємно, що початок нового десятиліття вплинув на зміну формату традиційного свята до Дня закоханих, на якому глядачі побачили як читці у формі віршованого монологу розповідали про найрізноманітніші відтінки кохання, що перегукується з назвою концертної програми, задавши основний тон і склавши цілісну літературно-музичну композицію.

Анастасія Біленька,
фахівець з організації дозвілля студентів

З ювілеєм!

Четвертого березня відзначила свій 70-річний ювілей чудова людина і педагог від Бога, старший викладач кафедри економіки і підприємництва А.М. Лисанова.

Алла Митрофанівна має великий практичний досвід викладача і лагідний характер. Їй притаманний творчий підхід до вирішення завдань виховання гідних фахівців галузі, адже вона упродовж 45 років працює викладачем, а це дуже відповідальна робота.

Чуйне та сумлінне ставлення до справи, помножене на високу працездатність, створили Вам, шановна Алло Митрофанівно, репутацію компетентного працівника. А рідкісні особисті якості, невичерп-

ний оптимізм, чуйність і душевне тепло у поєднанні з вимогливістю і принциповістю у вирішенні проблем і поставлених завдань посприяли великій повазі до Вас керівництва і колективу факультету управління та бізнесу, а також студентів, яких Ви самовіддано навчаєте.

Шановна Алло Митрофанівно! У цей чудовий ювілей бажаємо Вам міцного здоров'я і щастя, добробуту і тепла сімейного вогнища! Нехай удача супроводжує кожен день Вашого життя, а душа залишається молодою ще довгі-довгі роки!

Щастя і добра Вам і Вашій родині!

Колектив ФУБ

О ХНАДУ СПОРТИВНИЙ

ГИРЬОВИЙ
СПОРТ

Нещодавно у спортивній залі ФУБ пройшла Спартакіада «Здоров'я» з гирьового спорту, де взяли участь п'ять команд.

За результатами цих змагань місця розподілились так: перше місце виборів ФУБ, друге – ФТС, третє – МФ, четверте – АФ і п'яте місце дісталось ДБФ.

Вітаємо переможців і бажаємо їм подальших здобутків на спортивних п'єдесталах!

САМБО

Наприкінці лютого у Мінську проходив міжнародний турнір з самбо серед чоловіків і жінок на призи Президента Білорусі.

У турнірі взяли участь представники понад 20 країн світу (Азербайджану, Анголи, Вірменії, Білорусі, Болгарії, Німеччини, Греції, Грузії, Ізраїлю, Італії, Казахстану, Киргизстану, Латвії, Литви, Молдови, Монголії, Нідерландів, Росії, Румунії, Узбекистану, України.)

Збірна України завоювала 13 нагород (5 золотих, 3 срібні і 5 бронзових).

Крім основних нагород, Президентським спортивним клубом традиційно засновані два спеціальні призи. Щасливою володаркою швейцарського годинника на приз «За волю до перемоги» стала майстер спорту міжнародного класу, переможниця в категорії до 72 кг, студентка факультету транспортних систем Катерина Москальова.

Бажаємо нашій чемпіонці успіхів на міжнародній спортивній арені та у навчанні!

Газета «Автодорожник» видається з 1931 року. Засновник – колектив Харківського навчально-науково-виробничого комплексу з автомобільно-дорожньої освіти.

Газета зареєстрована у Державному комітеті України у справах видавництва, поліграфії та книгорозповсюдження 1 грудня 1993 року.

Свідцтво про реєстрацію: серія ХК №80.

Адреса редакції: 61002, м. Харків-МСП,

вул. Ярослава Мудрого, 25, кім. 204.

Тел. 707-36-74.

E-mail: gazeta@khadi.kharkov.ua

Газета віддрукована у видавництві ХНАДУ.

Тираж 500 прим.

Зам. № 52/20 від 14.02.2020 р.

Головний редактор О.Д. Васильківська

Коректура Л.А. Пустовойтової

Комп'ютерна верстка О.Г. Безродного

Фото О.М. Лісконог

БАСКЕТБОЛ

У середині лютого в спортивній залі головного корпусу пройшла Спартакіада «Здоров'я» з баскетболу, де взяли участь три команди.

За підсумками цих змагань місця розподілились таким чином: перше місце виборів ФУБ, друге – ФТС і третє місце здобув МФ.

Вітаємо наших баскетболістів з перемогою і бажаємо успіхів у підкоренні спортивних височин!

КУЛЬОВА СТІЛЬБА

У лютому упродовж чотирьох днів проводились Спартакіади «Першокурсник», Університету, «Здоров'я» та Студмістечка з кульової стрільби.

У Спартакіаді «Першокурсник» перше місце виборів МФ, друге – АФ, третє – ФТС, четверте – ФУБ і п'яте місце – ДБФ.

У Спартакіаді Університету перше місце також виборів МФ, друге – ФТС, третє – АФ, четверте – ДБФ і п'яте місце – ФУБ.

У змаганнях Спартакіади «Здоров'я» перше місце здобув ФУБ, друге – МФ, третє – ФТС, четверте – АФ і п'яте місце – ДБФ.

У Спартакіаді Студмістечка перше місце посів гуртожиток №5, друге – гуртожиток №6, третє – гуртожиток №2 і четверте місце дісталось гуртожитку №1.

Палко вітаємо переможців і зичимо усім подальших успіхів у спорті!

ТАК ТРИМАТИ!

Федерація тхеквондо ВТФ України підбила підсумки 2019 р.

Ми пишаємось тим, що студент механічного факультету Денис Вороновський визнаний кращим тхеквондистом України.

У цьому році він став бронзовим призером на всесвітній Універсіаді, завоювавши бронзу екстрачемпіонату Європи з тхеквондо.

Бажаємо нашому чемпіону успіхів у навчанні та спорті!

А.І. Семенов,
ст. викл. каф. ФВіС

ДЗЮДО

Нещодавно у Слов'янську проходив чемпіонат Східного оперативного-територіального об'єднання Національної

гвардії України з дзюдо, у якому взяли участь 220 спортсменів з Харківської, Сумської, Дніпропетровської та Донецької областей.

У цих змаганнях брав участь і майстер спорту України з боротьби самбо, студент факультету транспортних систем Єгор Леонов.

Під час поєдинку наш дзюдоїст виявив мужність і волю до перемоги, показавши найвищий рівень боротьби. Після шести проведених сутичок Єгор здобув перемогу достроково, подолавши двох майстрів спорту з дзюдо. У фіналі Єгор переміг майстра спорту з дзюдо з Сумської області.

Бажаємо нашому спортсмену подальших перемог на спортивній арені, а також показувати таку ж прекрасну боротьбу, як на цих змаганнях!

Р.А. Алієв, тренер

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та інших даних несуть автори публікацій. Думки авторів публікацій у нашому виданні не завжди збігаються з точкою зору редакції. Матеріали і фотознімки, передані до редакції, не рецензуються і не повертаються. Редакція не має змоги листуватися з кореспондентами.